

Maturitní zkouška z českého jazyka a literatury

Maturitní zkouška z českého jazyka a literatury se skládá ze společné a profilové části.

Společnou část žák koná formou didaktického testu, který Centrum pro zjišťování výsledků vzdělávání hodnotí slovně „uspěl(a)“ nebo „neuspěl(a)“ s procentuálním vyjádřením úspěšnosti.

Profilová část zahrnuje písemnou práci a ústní zkoušku.

Žák vykoná maturitní zkoušku z českého jazyka a literatury úspěšně, pokud prospěl ze všech dílčích zkoušek, tj. v písemné zkoušce profilové části dosáhl nebo překročil hranici úspěšnosti 12 bodů, v ústní zkoušce profilové části dosáhl nebo překročil hranici úspěšnosti 13 bodů a ve společné části uspěl. Výsledné hodnocení žáka se stanoví s následujícími váhami jednotlivých dílčích zkoušek: písemná práce 40%, ústní část 60%.

Hodnocení každé dílčí zkoušky profilové části z český jazyk a literatura se provádí podle klasifikační stupnice:

1 – výborný, 2 – chvalitebný, 3 – dobrý, 4 – dostatečný, 5 – nedostatečný

Pokud žák některou část maturitní zkoušky nevykoná úspěšně, opakuje tu část zkoušky, kterou nevykonal úspěšně.

Hodnocení profilových částí maturitní zkoušky z českého jazyka a literatury.

Známka	Dosažená procenta
1	100 – 88,0 %
2	87,9 – 74,0 %
3	73,9 – 59,0 %
4	58,9 – 44,0 %
5	43,9 – 0 %

Kritéria hodnocení písemné práce z českého jazyka a literatury

Délka konání a rozsah textu

Písemná práce z českého jazyka a literatury trvá **110** minut včetně času na volbu zadání. Rozsah práce je minimálně **250** slov. Horní hrance rozsahu není stanovena. Předmětem hodnocení je pouze autorský text, nikoli text pouze opsaný z výchozího textu. Žák si volí jedno z **5** zadání.

Počítání slov písemné práce

Jako jedno slovo se počítají:

- předložky jednoslovné (s = 1 slovo; za účelem = 2 slova),
- spojky,
- zájmena,
- citoslovce (ach ouvej = 2 slova),
- zkratky a zkratková slova (JAMU = 1 slovo; Čedok = 1 slovo),
- víceslovná vlastní jména a názvy (Petr Novák = 1 slovo; Žďár nad Sázavou = 1 slovo),
- číslovky (5 lidí = 2 slova; pět lidí = 2 slova; 720 korun = 2 slova; sedm set dvacet korun = 2 slova),
- rozepsané datum (10. října 2013 = 1 slovo; V Praze 25. května 2013 = 3 slova),
- adresy, resp. jejich části (pepa@seznam.cz = 1 slovo, Máchova 20 = 1 slovo, 170 00 Praha 7 – Holešovice = 1 slovo),
- složená přídavná jména (česko-anglický slovník = 2 slova).

Způsob záznamu

Žáci dostanou na vypracování záznamový arch, do kterého práci zapisují modře nebo černě písíci propisovací tužkou.

Žáci s PUP, kteří mají z ŠPZ doporučeno, mohou zaznamenávat písemnou práci na PC. Počítač musí být zajištěn z hlediska bezpečnostních podmínek realizace maturitní zkoušky, tzn., že:

- zablokován software (resp. funkce softwaru), který je schopen předvídat a nabízet text nebo umožňuje automatickou kontrolu textu (např. kontroluje pravopis, dělení slov);
- zamezen přístup k dalším interním knihovnám (např. k Tezauru) a aplikacím (kalkulačce, tabulkovému procesoru) nebo ke grafickým balíčkům, pokud není v podmínkách zkoušky stanoveno jinak;
- zamezen přístup na internet, intranet nebo přístup k dalším komunikačním prostředkům;
- zamezen přístup k datům uloženým v počítači.

Kritéria hodnocení

K hodnocení písemné práce se používá šest kritérií, každé kritérium hodnotí písemnou práci z jiného hlediska:

- 1A** dodržení zadaného tématu (*zda a jak se text vztahuje k zadání, zda zpracovává zadané téma*),
- 1B** úroveň zpracování vzhledem ke slohovému útvaru a komunikační situaci (*zda text nese rysy zadaného slohového útvaru, zda odpovídá komunikační situaci, pro níž je určen*),
- 2A** pravopis a tvarosloví (*množství a závažnost pravopisných a tvaroslovných chyb*),
- 2B** slovní zásoba (*zda a jak odpovídá slovní zásoba zadanému slohovému útvaru a komunikační situaci*),

- 3A** stavba vět (*výstavba a srozumitelnost vět a souvětí*),
3B stavba celého textu (*logičnost uspořádání textu, jeho celková srozumitelnost, návaznost odstavců, případně členění textu*).

Každé kritérium je hodnoceno **max. 5 body**, celkem tedy může žák získat **maximálně 30 bodů**, které jsou přepočítány na známky podle níže uvedené stupnice:

30 – 26 bodů	výborně
25 – 21 bodů	chvalitebně
20 – 16 bodů	dobře
15 – 12 bodů	dostatečně
11 – 0 bodů	nedostatečně

Písemná práce je automaticky hodnocena jako **nedostatečná** v případě, že žák nedodrží zadání, slohový útvar nebo minimální počet slov.

Kritéria hodnocení PP žáků s PUP MZ

Obecné informace

Hodnocení písemných prací žáků s PUP MZ vychází z kritérií hodnocení, která jsou stanovena pro žáky intaktní. Chyby či nedostatky, které jsou pro písemný projev žáka s PUP MZ typické, jsou označeny jako symptomy a jsou konkrétně specifikovány v doporučení z PPP.

Práce s doporučením

Pokud v doporučení nejsou uvedeny konkrétní symptomy (např. žák má pouze navýšen čas na vypracování PP, má nárok na kompenzační pomůcky nebo může text PP zapisovat na PC), hodnocení PP se v žádném kritériu nenavýšuje. Pokud by se tedy v textu objevily nedostatky charakteristické např. pro žáky se specifickými poruchami učení (záměna hlásek zvukově i vizuálně podobných aj.), budou v tomto případě tyto chyby posuzovány jako chyby žáků intaktních.

Pokud je v doporučení zaškrtnuta položka „tolerance diagnostikovaných symptomů v písemném projevu“ a následuje výčet symptomů, které se týkají PP ČJL, musí být tyto symptomy při hodnocení zohledněny, a to navýšením hodnocení příslušného kritéria o 1 bod (specifikováno dále v textu).

Vnitřní podmínka hodnocení se týká všech žáků s PUP MZ, všichni tito žáci musí splnit požadavky na 1A i 1B minimálně na 1 bod, a to bez ohledu na doporučení. Hodnocení lze tedy navýšit pouze v kritériích 2A, 2B, 3A, 3B.

Pokud jsou v doporučení uvedeny pouze další specifické chyby (např. vynechávání písmen, slabik či občasná záměna pořadí písmen, slabik), hodnocení PP se v žádném kritériu nenavýšuje.

Symptomy zohledněné při hodnocení PP navýšením hodnocení v daném kritériu

a) Hodnocení kritéria 2A se navýšuje o 1 bod, pokud je v doporučení uveden alespoň jeden z následujících symptomů:

- problémy s aplikací gramatických pravidel do písemné podoby,
- problémy s pravidly českého pravopisu,
- chyby v interpunkci.

b) Hodnocení kritéria 2B se navyšuje o 1 bod, pokud je v doporučení uveden alespoň jeden z následujících symptomů:

- menší slovní zásoba; opakování slov,
- menší slovní zásoba; opakování slov (obtížné hledání synonym),
- problémy ve znalosti ustálených obrátů, rčení a frází, přenesených významů,
- nepřesnosti v užívání slov z hlediska jejich významu,
- nepřesné chápání a používání některých slov z hlediska jejich významu,
- obtíže se zacházením s jazykovými figurami (metafora, metonymie, hyperbola, ironie), problémy v použití abstraktních pojmů,
- potíže s chápáním různých vrstev slov ve slovní zásobě (např. slov cizích, expresivních, nespisovných).

c) Hodnocení kritéria 3A se navyšuje o 1 bod, pokud je v doporučení uveden alespoň jeden z následujících symptomů:

- nedostatky ve slovosledu v českém jazyce,
- problémy ve výstavbě složitějších větných celků.

d) Hodnocení kritéria 3B se navyšuje o 1 bod, pokud je v doporučení uveden následující symptom: obtíže s kompoziční výstavbou textu.

Pod výčtem symptomů v rámci jednotlivých rovin (morfologické, lexikální atd.) může být uveden řádek „jiné“, v němž ŠPZ specifikuje další symptom.

Další specifické chyby tolerované při hodnocení PP bez navýšení hodnocení

Následující specifické chyby v písemné práci tolerujeme, tzn. že nejsou důvodem k penalizaci. Zároveň však nejsou důvodem k navýšení hodnocení v rámci příslušného kritéria. V případě symptomů, které jsou uvedeny níže v příkladech, postupujeme následovně:

- pokud se v PP symptom projeví pouze ojediněle (maximálně dvakrát v celé práci), chyby zcela tolerujeme, tzn. nezapočítáváme do hodnocení kritéria 2A (např. tuška, semnou);
- pokud se symptom projeví více než dvakrát v celé práci (např. tuška, semnou, led letadlem), konzultujeme hodnocení 2A v PK.

Kritéria hodnocení ústní zkoušky z českého jazyka a literatury

Žák si ze školního maturitního seznamu literárních děl připraví vlastní seznam **20 literárních děl**, který odevzdá ředitelce školy nebo jí pověřené osobě do **31. března pro jarní zkušební období a do 30. června pro podzimní zkušební období**. V případě, že žák do daného data seznam literárních děl neodevzdá, nebo nedodrží povinné zadání, losuje si u zkoušky z pracovních listů ke všem dílům školního maturitního seznamu.

Žákův seznam musí obsahovat:

Světová a česká literatura do konce 19. století min. 5 literárních děl

Světová literatura 20. a 21. století min. 4 literární díla

Česká literatura 20. a 21. století min. 5 literárních děl

Minimálně **dvěma** literárními díly musí být v seznamu zastoupena próza, poezie, drama. Seznam může obsahovat maximálně **dvě** díla od jednoho autora.

Ústní zkouška se uskutečňuje formou řízeného rozhovoru. Žák obdrží **Pracovní list** obsahující úryvek nebo úryvky z konkrétního díla a otázky formou **Obecné struktury maturitní zkoušky**. Součástí pracovního listu je i neumělecký text, který ověřuje znalosti a dovednosti žáka vztahující se k učivu o jazyce a slohu.

Příprava k ústní zkoušce trvá **20 minut**, ústní zkouška trvá **nejdéle 15 minut**.

Žák je hodnocen v **7 oblastech** (viz bodová škála hodnocení), může získat **maximálně 28 bodů**, které jsou přepočítány na známky podle níže uvedené stupnice:

28 - 25 bodů výborně

24 – 21 bodů chvalitebně

20 – 17 bodů dobře

16 – 13 bodů dostatečně

12– 0 bodů nedostatečně

Pokud žák nesplní **vnitřní podmínky**, je automaticky hodnocen jako **nedostatečný**.

Vnitřní podmínky:

- za analýzu uměleckého textu musí žák získat **minimálně 3 body**, jinak je celá zkouška hodnocena **0 body**
- za charakteristiku uměleckého textu musí žák získat **minimálně 5 bodů**, jinak je celá zkouška hodnocena **0 body**

Hodnocení ÚZ žáků s PUP MZ

Při hodnocení ústní zkoušky z ČJL se zohledňují symptomy uvedené v části C doporučení vystaveném v ŠPZ tím způsobem, že tato chybovost není započítána do výsledného hodnocení ústní zkoušky (tzn. tyto chyby jsou tolerovány).

V Ostravě-Hrabůvce dne:

Schválil:

Předseda zkušební komise: _____

Místopředseda zkušební komise: _____

Třídní učitel: _____

Ostatní členové zkušební komise: _____